PERUSSUOMALAINEN

KOULUTUS-POLIITIIKKA

3.11.2026

Kotimaa kutsuu oppimaan

Suomalaiset lapset ansaitsevat parasta. Perussuomalainen koulu antaa jokaiselle riittävät eväät ja perustaidot elämässä etenemiseen. Koulun pitää olla turvallinen, mutta vaativa paikka, jossa kasvava ihminen saa aikuisilta selkeän suunnan oppimiseen. Koulutuspolitiikka on ymmärrettävä kokonaisuutena, jossa nuoret tarvitsevat tukea ja aikuiset joustavia mahdollisuuksia kehittää työelämätaitojaan. Koulu, osaaminen, työelämä ja tiedepolitiikka ovat osa samaa ketjua. Maailma on muutoksessa, mutta ihminen pysyy ja tarvitsee edelleen samoja perusasioita.

Paluu parempaan kouluun

Suomalainen peruskoulu oli vain reilu 20 vuotta sitten maailman huipulla. Me osaamme kyllä, kunhan asetamme ihmiset ja tutkimuksen ideologisten tuulentupien rakentamisen edelle.

- Kouluissa aikuinen on vastuussa.
- Opettajien auktoriteetti ja koulurauha on palautettava.
- Kaikki lähtee kodista, koulu ei voi ratkaista kaikkia ongelmia, käytöstavat ovat osa turvallista oppimisympäristöä.
- Digiviisaus on lasten parhaaksi, mikään määrä älylaitteita ei korvaa kynää, kirjaa ja kavereita: laitteen pitää olla renki.
- Maahanmuutto aiheuttaa ongelmia, joihin täytyy voida kouluissa rohkeasti puuttua.
- Lähtökohtana on nopea integraatio ja suomen kielen oppiminen.
- Kiusaamiseen ja väkivaltaan puututtava konkreettisesti.

Koulutusta ja kasvatusta on ajateltava kokonaisuutena. Haasteena on samalla vastata nopeasti muuttuvaan työelämään, teknologiseen kehitykseen ja maahanmuuton ongelmiin. On uskallettava myöntää aiemmin tehdyt virheet, jotka näkyvät oppimistuloksissa, ja muuttaa suuntaa.

- Pienen lapsen paras paikka on oma koti.
- Varhaiskasvatus tarvitsee uuden tiekartan.
- Tärkeintä on tarjota tukea ongelmiin, esim. neuvoloissa ja huolehtia siitä, että päiväkodeissa on riittävästi hoitavia käsiä.
- Koulussa pitää vaatia perustaitojen ja osaamistason hallinta ennen luokalta pääsyä, koulujen toimintaa yhtenäistettävä.
- Poikien syrjäytyminen ei saa jatkua, sukupuolten erot ovat biologinen tosiasia, joka pitää ottaa huomioon.
- Ikäluokkien pienentymiseen on sopeuduttava omin voimin.
- Teknologinen kehitys edellyttää käden taitojen ja liikunnan entistä parempaa huomioimista.
- Koulutus ja osaaminen on ymmärrettävä kokonaisvaltaisesti osana ketjua, johon panostamme toisesta päästä TKI-rahoituksen ja työelämän kehittämisen kautta.

Kouluihin suomalaista sivistystä

Jatko-opinnoissa on pidettävä huoli laadusta. Kun peruskoulu on kunnossa, voidaan tasoa ylläpitää myös ammatti- ja korkeakouluissa. Sivistys ja työelämään siirtyminen eivät saa olla ristiriidassa keskenään.

- Ammattikoulujen lähiopetus etusijalle varsinkin opintojen alussa.
- Erikoisammattitutkintojen asema ja arvostus nostettava
- Suomen kielen sivistyksellistä asemaa vahvistettava.
- Yliopisto ei ole ”turvallinen tila”, vaan ideoiden taistelukenttä.
- Laajaa sananvapautta ja mielipiteenvapautta on ylläpidettävä erityisesti korkeakoulutuksessa, koska sananvapaudella on keskeinen asema koko länsimaisen sivistyksen, demokratian, tieteen sekä taiteen kulmakivenä.
- Opintotukijärjestelmän on kannustettava valmistumaan aikataulussa.

Opetushallitus lakkautettava, opetussuunnitelma uudistettava

Taloudellisten sopeutusten keskellä on arvioitava uudelleen myös nykyisiä rakenteita. Opetushallitus lakkautetaan, opetussuunnitelmia selkiytetään, ja lisäksi on löydettävä uusia ratkaisuja aikuiskoulutuksen toteuttamiseen.

- Opetushallitus lakkautetaan ja sen tehtävät siirretään opetus- ja kulttuuriministeriöön ja muille virastoille.
- Opetussuunnitelmia on tiivistettävä ja poistettava sieltä valistuksen sekä länsimaisen vapausaatteen vastaiset sisällöt.
- Aikuiskoulutukseen on luotava uusi malli, joka on julkisen talouden näkökulmasta kannattava, työllisyyttä edistävä ja alueelliset erot huomioiva.
- Vapaa sivistystyö on tärkeää, mutta elinvoimainen kansalaisyhteiskunta lähtee kansalaisista käsin, ei valtion pumppaamalla rahalla.

Opetus koulusta, kasvatus kotoa

- Kaikki kasvatus alkaa kotona.
- Koulu ei voi ratkaista kaikkia ongelmia, eikä vanhemmuutta voi ulkoistaa.
- Opettajien arvostusta, auktoriteettia ja mahdollisuuksia ylläpitää järjestystä on vahvistettava.
- Koulukiusaaminen ja väkivalta kitketään pois.
- Oppilaille, erityisesti nuoremmille lapsille, annetaan kännykkärauha koko koulupäivän ajaksi.
- Aivoterveys asetetaan koulutuksen keskiöön.
- Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden edellytetään sopeutuvan suomalaiseen yhteiskuntaan ja oppivan suomen kielen.
- Kouluissa korostetaan suomalaisuuden, suomalaisten arvojen, historian ja kulttuurin merkitystä.
- Liikuntaa ja kädentaitojen merkitystä lisätään.
- Peruskouluun tarvitaan tasokurssit, tasoryhmät sekä valtakunnalliset päättökokeet.

Perussuomalaiset ei kannata kaksivuotista esiopetusta. Mielestämme lasten kasvatusvastuu on ensisijaisesti aina kodilla, mutta koulutuspolitiikan on tuettava koteja. Meidän on huolehdittava, että oppimisen ja kasvatuksen edellytykset palautetaan jokaiselle koulutusasteelle. Varhaiskasvatuksessa tavoittelemme seuraavia asioita:

- Subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen: päiväkotiin tuomiselle oltava pätevä syy.
- Kodeille selkeä velvoite noudattaa sovittuja hoitoaikoja ja ilmoitusvelvollisuutta.
- Päiväkotien hoitajille ja opettajille hyvän suomen kielen taitovaatimus.
- Vuoden 2030 henkilöstön kelpoisuusvaatimuksiin on saatava joustoja, jotta emme pahenna jo ennestään vaikeaa henkilöstöpulaa.
- Vammaisten lasten tuen tarpeeseen on kiinnitettävä nykyistä parempaa huomiota.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksia ja vuoden 2030 henkilöstörakennevaatimuksia on tarkasteltava uudelleen henkilöstön saatavuuden ja alueellisten olosuhteiden näkökulmasta. Varhaiskasvatuksen laadusta ja lasten turvallisuudesta on huolehdittava ilman, että muodolliset kelpoisuusvaatimukset aiheuttavat henkilöstöpulaa.

Kaikessa opetuksessa on painotettava perustaitojen hallintaa, toisten ihmisten huomiointia, hyviä käytöstapoja ja terveitä elämäntapoja, jotta lapsista kasvaa hyvinvoivia suomalaisia. Iloiseen, hyviä tapoja korostavaan opetukseen tulee pyrkiä yhteistyössä huoltajien kanssa. Tärkein vastuu lasten hyvinvoinnista kuuluu kuitenkin vanhemmille eikä vanhemmuutta voi ulkoistaa koulujen opettajille, joista osa uupuu kasvatustaakan ja ylimääräisen paperityön alle.

Viidakon lait eivät kuulu suomalaiseen kouluun

Pätevät ja osaavat opettajat ovat onnistuneen koulutuspolitiikan selkäranka. Innostunut, kannustava ja selkeän suunnan näyttävä opettaja saa aikaan kunnioitusta ja oppimishalukkuutta. Opettajille on taattava työrauha, jotta he voivat keskittyä perustyöhönsä, opettamiseen. Hallinnolliset tehtävät ja kehittämishankkeet on pidettävä järkevissä mittasuhteissa. Ennen kaikkea opettajille on annettava riittävät lainsäädännölliset eväät ylläpitää järjestystä ja puuttua ongelmiin. Opettajien auktoriteetti on palautettava.

Opetuksen laatuun on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota. Suomessa tulisi laatia monitieteelliseen tutkimusnäyttöön perustuvat, valtakunnalliset ”Käypä opetus”-suositukset, jotta opetuksen käytännöt olisivat yhdenmukaisempia eri kouluissa. Lisäksi tulisi selvittää koulutarkastusjärjestelmän palauttamista osaksi kansallista opetuksen laadunvarmistusta.

Koulukiusaaminen on yhä vakava ongelma, ja moni kärsii kiusaamisen jäljistä koko loppuikänsä. Ilmiö on saanut älypuhelinten myötä myös uusia muotoja, joihin pitää olla valmius puuttua. Esimerkiksi hyvinvointialueet voisivat organisoida koulukiusaamiseen liittyvää tukea nykyistä järjestelmällisemmin ja moniammatillista asiantuntemusta hyödyntäen. Koulunuorisotyöntekijöiden roolia kouluissa tulisi samalla vahvistaa. Nuorisotyötä on tehtävä siellä, missä nuoret ovat.

Koulukiusaamistapauksissa on huolehdittava siitä, että rikoksen tunnusmerkit täyttävät teot käsitellään asianmukaisesti myös rikos- ja vahingonkorvausvastuun näkökulmasta. Selvitetään tarvittavat yhteydet lastensuojeluun.

Opettajien auktoriteetin palauttaminen ja kiusaamisen kitkeminen ovat välttämätön edellytys koulurauhan turvaamiselle. Jos järjestystä ei saada ylläpidettyä, oppimistavoitteiden saavuttaminen kärsii ja opettajat uupuvat. Opettajien ja rehtoreiden on

käytettävä luokalle jättämisen mahdollisuutta rohkeammin ja uskallettava vaatia yhteisten pelisääntöjen noudattamista.

- Luokalle jättämistä ei saa välttää kustannussyistä.
- Kurinpito- ja työrauhalainsäädännön uudistus: mahdollisuus poistaa uhkaavasti tai toistuvasti häiritsevä oppilas koulusta kesken päivän.
- Pienennetään suuria opetusryhmiä ja vältetään työrauhaa heikentäviä avoimia opetustiloja.
- Tarkkailuluokkien palauttamisen selvittäminen.
- Vartijoiden tai muiden järjestyksenvalvontaratkaisujen vastuiden ja toimivallan selvittäminen kouluissa.

Koululaisten tehtävä ei ole kotouttaa

Koulujen oppimisympäristöjen suunnittelussa on asetettava etusijalle oppiminen, keskittyminen ja työrauha. Suuria opetusryhmiä tulee pienentää. Tilaratkaisut eivät saa heikentää näitä edellytyksiä, ja kaikille oppilaille on turvattava mahdollisuus rauhalliseen, häiriöttömään opiskeluun. Seinättömät avoluokat olivat virhe. Opettajien asiantuntemusta on hyödynnettävä nykyistä paremmin koulutilojen suunnittelussa.

Oppimisen tuen uudistuksen toteutumista on seurattava tarkkaan. Valtiovallan on huolehdittava, että tukeen osoitetut resurssit käytetään kunnissa tarkoituksenmukaisesti ja puututtava tilanteisiin, joissa havaitaan puutteita tuen toteuttamisessa eduskunnan edellyttämällä tavalla.

Maahanmuuttajataustaisten lasten sopeutumisen suomalaiseen yhteiskuntaan on tapahduttava tehokkaasti, mutta sitä ei voi tehdä suomalaisten lasten oppimisen kustannuksella. Kotiopetuskoulujen mahdolliseen radikalismiin on puututtava lainsäädännöllä. Suomi toisena kielenä (S2) -opetusta on kehitettävä niin, että oppilaiden suomen kielen taito vahvistuu mahdollisimman nopeasti ja he voivat siirtyä yleiseen suomen kielen oppimäärään heti riittävän kielitaidon saavutettuaan. Kielitaidon kehittymiselle on asetettava selkeät tavoitteet. Myös lasten vanhemmilla on oltava vastuu lapsen suomen kielen oppimisen tukemisesta.

- Kielitaitovaatimus ennen maahanmuuttajaoppilaan siirtymistä tavalliseen luokkaan sekä kielitaidottomien määrän rajaaminen luokassa.

Suomi on koulun kieli

Katsomusaineiden opetuksessa Suomessa valittavat vaihtoehdot tulisivat olla evankelisluterilainen ja ortodoksinen uskonto sekä elämänkatsomustieto. Vieraiden uskontojen ja etiikan opetuksen tulee olla yhteistä kaikille luokan oppilaille uskontokunnasta tai katsomuksesta riippumatta.

Yhteiskunnan muutosten keskellä on pidettävä huoli aivoterveydestä. Mikään määrä teknologiaa ei korvaa kirjaa, kynää ja läsnä olevaa aikuista. Mitä enemmän yhteiskunnassa on digiä ja tekoälyä, sitä tärkeämpää kouluissa on painottaa perustaitoja, liikuntaa ja käden taitoja. Kaunokirjoitus on palautettava, sillä käden ja ajattelun yhteys on tutkittu tosiasia. Teknisen työn ja teknologian oppiaine on otettava mukaan, jotta pysymme mukana työelämän kehityksessä. Liikunnalla ja käden taitojen lisäämisellä voidaan puuttua myös poikien lisääntyneeseen syrjäytymiseen.

Perusopetuksessa tulee nykyistä vahvemmin ikätasoisesti tutustuttaa oppilaat tilastolliseen ajatteluun, tieteenfilosofian perusteisiin ja tieteellisen menetelmän periaatteisiin. On vahvistettava tieteellistä ajattelua ja tilastojen kriittistä lukutaitoa. Erityisesti tekoälyn yleistyessä oppilaiden on hyvä hahmottaa, miten tieteellinen tieto syntyy, miten tutkimustulosten luotettavuutta voidaan ja miten tieteellinen tieto erotetaan mielipiteistä, uskomuksista ja pseudotieteestä.

Jo joutui Woken aika

Pidämme tärkeänä, että kouluissa ylläpidetään suomalaisia arvoja ja kulttuuria, korostetaan suomalaisuuden merkitystä ja vahvistetaan suomalaista identiteettiä. Tämä on ymmärrettävä myös turvallisuusnäkökulmana nykyisessä maailmantilanteessa. Joulujuhlat, pääsiäinen ja suvivirret ovat osa yhteistä perintöämme ja sivistystä, joista emme luovu. Vastustamme selkeästi amerikkalaisperäistä woke-liikehdintää, jonka vähemmistöjä ylikorostavat asenteet ovat länsimaisen vapausaatteen, demokratian ja tieteen kanssa ristiriidassa ja heikentävät yhteenkuuluvuuttamme.

Turvallinen, terveellinen ja perinteitä kunnioittava koulu

- Jokaisen lapsen kuuluu saada koulussa haasteita ja onnistumisen kokemuksia.
- Liikunnallisen elämäntavan on tultava osaksi jokaista koulupäivää. Liikunta ja käsillä tekeminen ovat aivoterveyden kannalta tärkeitä. Turvalliset rutiinit, erityisesti pienemmille lapsille selkeyttävät koluviikkoa.
- Koulumatkaliikunnan edistäminen: kaupungeissa kävelyyn kannustaminen ja pitkien maaseutukuljetusten liikuntavaikutuksen huomiointi.
- Tarvitaan lisää panostusta elämäntaitojen hallintaan esimerkiksi osana kotitalousopetusta.
- Kouluruokailun laatua ja ravintoarvoja on tarkasteltava sekä vähennettävä ruokahävikkiä: vain syöty kouluruoka hyödyttää oppilasta. Selvitetään myös energiajuomien, virvoitusjuomien ja makeisten käyttöä koskevia toimia kouluissa.
- Ruotsin kielen opiskelu tehtävä vapaaehtoiseksi.
- Harvaanasuttujen alueiden kouluille löydettävä uusia opetusratkaisuja lapsimäärän vähentyessä.

Peruskoulussa ihmisläheisyyden painottaminen ja yksilön huomioon ottaminen on tärkeää. Suomi ei ole massayhteiskunta, eikä siitä sellaista saa tulla. Koulutus on tie sekä yksilön että yhteiskunnan hyvinvointiin. Kouluvuodet alusta saakka ovat jokaisen ihmisen kehitykselle hyvin ratkaisevat. Koulumuistoja on jokaisella, kaverit ja opettajat muistetaan opitun asian lisäksi.

Jokaisen lapsen kuuluu saada koulussa haasteita ja onnistumisen kokemuksia. Koulun yksi tärkeimmistä tavoitteista on rakentaa oppilaalle hyvä itsetunto, joka pitää sisällään myönteisen minäkuvan ja realistisen käsityksen omista taidoista sekä valmiuden pyytää apua tarpeen mukaan. Tämä ei valitettavasti toteudu kaikkien kohdalla. Oppilaat, joiden vahvuudet ovat muissa kuin lukuaineissa, usein kartuttavat koulusta itselleen negatiivisia oppimisen kokemuksia. Tämä puolestaan saattaa johtaa opiskelujen kesken jäämiseen sekä syrjäytymiseen.

Vain syöty kouluruoka hyödyttää oppilasta. Punavihreän ideologian mukaiset lihattomat ruokailut ovat hyvä esimerkki kouluruoasta, joka ei maistu, eikä siten riitä ravitsemaan kasvavia lapsia ja nuoria.

Ideologia pois lasten lautaselta

Suomalaisten kielivaranto on tutkitusti kaventunut. Yksi syy tähän on pakkoruotsi. Ruotsin kielen opiskelusta on tehtävä vapaaehtoista, sillä sen tulokset ovat heikkoja ja se aiheuttaa monille nuorille kohtuutonta taakkaa. Pakkoruotsista luopuminen tuo säästöjä ja mahdollistaa muiden kielten opiskelua tai vapauttaa resursseja perustaitojen vahvistamiseen. Ruotsinkielisten oikeuksien turvaaminen ei vaadi nykymuotoista pakkoruotsia, ja ruotsin kielen sekä kulttuurin perusteet voidaan opettaa esimerkiksi osana yhteiskuntaoppia. Vapaaehtoisuus kasvattaa oppilaiden motivaatiota ja tuo parempia tuloksia.

Pakkoruotsi kuuluu historiaan, ei lukujärjestykseen

Opetuksen on oltava monipuolista ja sen on tuettava erilaisia taipumuksia. Tätä kautta voidaan tarttua myös siihen ongelmaan, jossa poikien oppimistulokset ovat keskimäärin heikommat kuin tytöillä. Erilaisia lahjakkuuksia on pyrittävä tukemaan ja mahdollistettava myös ylöspäin eriyttäminen.

Kaikista ei voi tulla tutkijatohtoreita, joten käsillä tekemisen ja teknisen osaamisen merkitystä on vahvistettava. Liikunnallisen elämäntavan toteuttaminen jokaisena koulupäivänä auttaa oppilaita keskittymään ja kohentaa kansaterveyttä. Perustaitojen opettelu vaatii usein ”tylsiä” rutiineja sekä toistoa. Nämä asiat ovat tärkeitä myös yleisen aivoterveyden kannalta. Erityisesti pienet lapset voisivat hyötyä siitä, että koulu alkaisi aina samaan kellonaikaan.

Elämäntaitoihin on panostettava, jotta nuoret oppivat huolehtimaan asioistaan ja toimimaan työelämässä. Näihin taitoihin kuuluu myös kokonaisturvallisuus eli ikätasoisen tietoisuuden lisääminen arjen turvallisuudesta, varautumisesta, huoltovarmuudesta ja maanpuolustuksesta. Samalla yksilölliseen ja työelämän kehityskulkuja ennakoivaan opinto-ohjaukseen pitää panostaa entistä enemmän, jotta nuorilla on paremmat mahdollisuudet työllistyä. Kaikkia tarvitaan.

Harvaanasutuilla alueilla pienenevä lapsimäärä asettaa haasteita opetuksen järjestämiselle. Perussuomalaisten mielestä tilanteeseen on sopeuduttava, eikä suomalaisia lapsia voi korvata lisäämällä ulkomailta

tulevia opiskelijoita. Kouluilla tapahtuvan etäopetuksen käyttöä voidaan joissakin oppiaineissa lisätä, mutta kuitenkin aina niin, että opetustilanteessa on mukana myös läsnäoleva aikuinen. Kouluja ja oppilaitoksia on kannustettava laajempaan yhteistyöhön.

Koulutuksen rapautuminen pysäytettävä

Perinteisessä suomalaisessa koulutuksessa moni asia on tehty hyvin. 2000-luvun taitteessa Suomi keräsi mainetta koulutuksen kärkimaana kansainvälisissä vertailuissa. Kuitenkin samaan aikaan Suomessa alettiin seurata muualta tulleita trendejä, joiden tutkimuspohja ei ole kovin vahvaa. Nyt näemme noiden päätösten tuloksia osaamistason laskussa ja koulujen arjessa.

Armovitonen on tekemättä jätettyä työtä

Osaaminen rapautuu, eikä tasovaatimuksista pidetä kiinni peruskoulussa ja ammatillisessa koulutuksessa. Toiselle asteelle siirtyy nuoria, jotka eivät hallitse perustaitojakaan ja joiden elämänhallinta on hyvin puutteellista. Tämä yhdistettynä liian vähäiseen lähiopetukseen erityisesti ammattikouluissa on johtanut ammattitaidon heikentymiseen. Oman, ylimääräisen haasteensa suomalaiselle koulutusjärjestelmälle on aiheuttanut vastuuton maahanmuuttopolitiikka. Perussuomalaiset ovat johdonmukaisesti kritisoineet tätä ja varoittaneet maahanmuuttoon kytkeytyvistä tutkituista taloudellisista, sosiaalisista sekä turvallisuuspoliittisista ongelmista.

Päiväkodeissa ja kouluissa väestöpohjan radikaalit muutokset näkyvät selvästi. Pääkaupunkiseudulla on useita kouluja, joissa enemmistö lapsista on ulkomaalaistaustaisia. Tämä on merkittävä ongelma suomen kielen oppimisen ja kotoutumisen kannalta. Lisäksi on havaittu naisopettajiin kohdistuvaa kunnioituksen puutetta, käänteistä rasismia suomalaisia kohtaan sekä vähemmistöryhmien keskinäistä syrjintää.

Kuluneella hallituskaudella 2023–2027 on Suomessa saatu aikaan kauan tarvittu suunnanmuutos, mutta paljon on vielä tehtävää. Kännykkärajoitukset, oppimisen tuen päivitys, osaamistakuu ja EU- sekä ETA-alueiden ulkopuolelta tulevien lukukausimaksut ovat olleet erittäin tärkeitä uudistuksia. Perussuomalaiset haluaa jatkaa työtä vastuullisemman politiikan ja aiempien virheiden korjaamiseksi myös seuraavalla hallituskaudella.

Syrjäytymiseen kiinni – duunit suomalaisille nuorille

- Saatavuusharkinta ulkomaalaiselle työvoimalle tiukemmaksi, duunit suomalaisille nuorille.
- Valtakunnallinen korjaamomalli syrjäytymisvaarassa oleville nuorille ja täsmällisiä toimia toisen asteen pudokkaille.
- Panostuksia lasten liikuntamahdollisuuksien ja nuorten urheilijoiden tukemiseen.
- Kesätyöseteleitä myös toisen asteen opiskelijoille.

Suomi on monin tavoin hyvä maa nuorille. Mahdollisuuksia riittää, ja julkisen tuen verkosto on melko kattava. Nuoruus on kuitenkin monien haasteiden aikaa. Suuret valinnat ja monenlaiset paineet kaatuvat päälle melkein yhtä aikaa. Yksi Suomen suurimmista kohtalonkysymyksistä on se, miten nuoremme jaksavat.

Suurin osa nuorista kouluttautuu ja löytää työtä sekä läheisiä ihmissuhteita. Huolimatta siitä, että elämä on kunnossa, moni kamppailee stressin, väsymyksen ja mielenterveysongelmien kanssa.

Syrjäytymisvaarassa olevia nuoria on liikaa. Mielenterveys- ja päihdeongelmat ovat yleisiä. Yhteiskunnan on tehtävä kaikkensa tukeakseen näitä nuoria, sillä syrjäytymisestä koituvat vahingot sekä yksilölle että yhteiskunnalle ovat valtavat. Pienenevät resurssit on kohdennettava aina lapsiin ja nuoriin.

Perussuomalaiset kannattavat Harrastamisen Suomen mallia. Jokaiselle lapselle ja nuorelle tulee tarjota mahdollisuus ainakin yhteen kohtuuhintaiseen harrastukseen. Mieluinen harrastus tuo hyvää sisältöä ja kavereita elämään sekä ehkäisee syrjäytymistä.

Harrastuksia on hyvä toteuttaa urheiluseurojen ja muiden kolmannen sektorin harrastekerhojen kautta. Lisäresursseja tarvitaan vähävaraisten perheiden lasten liikunta- ja urheilumahdollisuuksien tukemiseen.

Järjestösektorin panosta nuorten tukemisessa tulee edistää löytämällä tuloksellisia työmuotoja ja uusia kokeiluita nykyistä paremmin. Suurimmassa syrjäy-

tymisvaarassa olevien nuorten elämästä puuttuvat yleensä lähes kokonaan turvalliset aikuiset. Järjestöjen tukihenkilöt ja vapaaehtoiset korvaavat tätä puutetta.

Koulutuksen keskeytymisen taustalla ovat yleensä koulun teoriapainottuneisuuden lisäksi oppilaitoksen ulkopuoliset ongelmat päihteiden käytössä, ihmissuhteissa, terveydessä ja elämänhallinnassa. Liiallinen ruutuaika ja sosiaalisen median käyttö ovat asioita, joihin kaikkien tulee kiinnittää huomiota.

Syrjäytymisvaarassa olevien nuorten koulutus- ja työllistymispolkuja on vahvistettava kehittämällä Ohjaamoiden, nuorten työpajojen, ammatillisten oppilaitosten ja hyvinvointialueiden yhteistyötä. Erityisesti on varmistettava, että nuori voisi suorittaa ammatillisen tutkinnon osia käytännön työssä ja saada samalla tarvitsemansa tuen elämänhallintaan, asumiseen ja toimeentuloon. Palvelujen päällekkäisyyksiä on vähennettävä ja vastuunjaon oltava selkeä.

Vastuuttoman maahanmuuttopolitiikan seurauksena maahamme on syntynyt Ruotsin kaltaista jengiytymistä ja syrjäytyneiden lasten värväämistä rikolliseen toimintaan. Myös etniset jännitteet, kunnia- ja nöyryyttämisväkivalta ovat valitettavasti lisääntyneet maahanmuuton seurauksena. Nämä ilmiöt on kitkettävä lainsäädäntöä ja maahanmuuttopolitiikkaa tiukentamalla.

Ammatillisen koulutuksen kunnianpalautus

- Ammatillisen koulutuksen arvostus ylös.
- Lähiopetustunteja lisättävä erityisesti ensimmäisen vuoden opiskelijoille, jotta kaikki saadaan mukaan.
- Osaamisvaatimuksista on pidettävä kiinni ja osaamisvaatimuksia yhdenmukaistettava.
- Oppisopimuksella joustavasti koulutuksesta työelämään, työpaikoille riittävät resurssit tukea oppimista.
- Tutkinnon osien suorittamisen tulee olla joustavaa, ja sen on sovelluttava muuntokoulutukseen.
- Aikuiskoulutukseen tarvitaan rohkea uudistus.
- Ammatillisen tutkinnon tiivistäminen niin, että se voidaan suorittaa kahdessa vuodessa.
- Aikuisten koulutuspolkuja on rakennettava nykyistä tarkoituksenmukaisemmin. Yhteisten tutkinnonosien tulee olla aikuisille valinnaisia.
- Ammatillisen koulutuksen näyttöjen laatua ja arvioinnin yhdenmukaisuutta on vahvistettava.
- Ammattitaitokilpailujen yhteyttä työelämään on vahvistettava.

Etänä ei hitsata

Ammatillisen koulutuksen arvostusta on nostettava, ja sen toimintaedellytykset on turvattava. Erityisammattitutkintoja tulee kehittää ja nostaa ne jatkossa korkeakoulutukseen rinnastuvalle EQF 6-tasolle, kuten joissain verrokkimaissamme on tehty. Ammatillisen koulutuksen vetovoima on saatava uudestaan kasvuun.

Teknologinen kehitys ja vienti tarvitsevat tulevaisuudessakin ihmisiä, jotka osaavat tehdä käsillään. Suomi tarvitsee sähkö- ja putkiasentajia pitämään pyörät pyörimässä, eikä tekoäly korvaa näitä ammatteja samassa määrin kuin asiantuntijatyötä.

Ammatillista koulutusta tulisi kehittää oppivelvollisten osalta kohti 1+2 vuoden mallia. Ensimmäisen vuoden opintojen pääpaino olisi YTO-opinnoissa, matematiikan ja äidinkielen kaltaisissa perustaidoissa, työelämätaidoissa sekä laaja-alaisemmissa opinnoissa esimerkiksi tekniikan alalta, sote-alalta, ICT-alalta ja humanistisilta taidealoilta. Näin lisättäisiin opiskelijoiden yleisiä opinto- ja työelämävalmiuksia, myös ehkäistäisiin keskeytyksiä ja vääriä alavalintoja. Ensimmäisen vuoden laaja-alaisempia opintoja seuraisi syventävämmät opinnot ja työssäoppi.

Ammatillisen koulutuksen näyttöjen laatua ja arvioinnin yhdenmukaisuutta on vahvistettava. On varmistettava, että jokainen opiskelija osoittaa tutkintonsa edellyttämän käytännön ammattitaidon luotettavasti ja että työelämän edustajat osallistuvat osaamisen arviointiin lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkko on säilytettävä riittävän kattavana. Oppilaitosten ylläpito ei kuitenkaan voi perustua maahanmuuttajaopiskelijoiden hankkimiseen ulkomailta. Tarvittaessa on kannustettava oppilaitoksia tekemään enemmän yhteistyötä ja yhdistämään voimiaan. Kampusten sijaintiin on kiinnitettävä huomiota, etenkin koska nuorimmat opiskelijat ovat vasta 15-vuotiaita.

Koulutuksen järjestäjien rahoituksen pitää olla tasapuolista niin suurilla kuin pienilläkin koulutuksen

toimijoilla. Ammatillisen koulutuksen lähiopetustunteja on lisättävä erityisesti ensimmäisenä opiskeluvuotena, jotta kaikki saadaan mukaan. Opetuksen ajankäyttöä on tehostettava ja järkevöitettävä hukka-ajan vähentämiseksi.

Ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin on otettava käyttöön velvoittavat opiskelijamaksut niille työelämässä oleville aikuisopiskelijoille, joilla on jo aiempi toisen asteen tutkinto tai korkeakoulututkinto. Samalla on pidettävä kiinni siitä, että työttömille ja ilman aiempaa tutkintoa oleville nämä opinnot säilyvät maksuttomina.

Ammatillisen koulutuksen rahoituspohjan vahvistamiseksi on selvitettävä mahdollisuuksia työnantajien nykyistä laajempaan osallistumiseen koulutuskustannuksiin. Erityisesti on kehitettävä malleja, joissa julkista koulutusrahoitusta voidaan joustavammin täydentää työnantajien rahoitusosuudella. Mahdollisissa uusissa rahoitusjärjestelyissä on huomioitava yritysten erilaiset taloudelliset edellytykset ja varmistettava, ettei erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille aiheudu kohtuutonta kustannusrasitusta.

Kaikilla koulutusasteilla on pidettävä kiinni oppimisen tasovaatimuksista. Olemme huolissamme opiskelijoiden ammattipätevyys- ja kielitaitovaatimusten heikentämisestä, erityisesti terveydenhoitoalalla, mutta myös muilla aloilla. Suomen kielestä ei tule tinkiä, koska ilman sitä ei Suomessa voi elää.

Taitaja-kilpailuja ja alueellisia ammattitaitotapahtumia tulee hyödyntää opiskelijoiden ja työnantajien kohtaamisessa, työssäoppimispaikkojen löytämisessä sekä ammatillisen koulutuksen arvostuksen lisäämisessä.

Ammatillisen koulutuksen ja osaamisen laatuvaatimuksia on yhdenmukaistettava. Samalla aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen on otettava paremmin käyttöön, ja oppimispoluista on tehtävä käytännössäkin joustavia. Se, että ahkera opiskelija saa osoittaa taitonsa ja valmistua nopeammin, lisää opiskelumotivaatiota. Tutkinnon osien suorittamisen on oltava aidosti joustavaa, ja ammatillisen koulutuksen on sovelluttava yhä paremmin täydennyskoulutukseen sekä muuntokoulutukseen alan vaihtajille.
Pitkän työkokemuksen kautta hankittu ja luotettavasti osoitettu osaaminen olisi tunnustettava nykyistä paremmin myös tehtävien kelpoisuusvaatimuksissa.

Ammatti opitaan tekemällä

On selvitettävä mahdollisuuksia joustaviin, osaamisen näyttöihin perustuviin kelpoisuusväyliin, kuitenkin aina asiakas- ja potilasturvallisuudesta huolehtien.
Keskeyttämisuhan alla olevien opiskelijoiden tukeen tarvitaan kokonaisremontti.
Jos normaalit oppilaitosmuotoiset opiskelut eivät suju, nuoren ei anneta keskeyttää vaan tarjotaan vaihtoehtoisia oppimispolkuja. Käytännönläheinen oppiminen yhdistettynä muille elämänalueille saatavaan tukeen ratkaisee monia ongelmia.

Kannatamme oppisopimusjärjestelmän uudistamista siten, että ensimmäistä tutkintoaan suorittava nuori voisi työllistyä yritykseen Saksan mallin tapaan normaalia työehtosopimuksen mukaista palkkatasoa alemmalla oppisopimuspalkalla eli harjoittelijapalkalla. Palkka nousisi osaamisen ja opintojen edetessä ja saavuttaisi valmistumisen jälkeen alan normaalin palkkatason. Malli laskisi yritysten kynnystä palkata ja kouluttaa nuoria sekä vahvistaisi työnantajien vastuuta opiskelijan ammatillisen osaamisen kehittämisestä. Nuorelle oppisopimus tarjoaisi tutkinnon lisäksi työkokemusta, työelämän verkostoja ja nykyistä suoraviivaisemman väylän valmistumisen jälkeiseen työllistymiseen.

Oppisopimusjärjestelmän painopiste tulee olla ensimmäistä tutkintoa suorittavan nuoren työllistämisessä, uuden työntekijän palkkaamisessa ja yrityksille maksettavien koulutuskorvauksien säätämisessä valtakunnallisesti yhdenmukaisiksi. Tällä hetkellä ehdot ovat monelta osin alueellisia.

Harvaan asutuilla alueilla on löydettävä kannustimia oppilaitosten yhteistyön lisäämiseen. Myös lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten koulutuksen yhteistyötä tulisi lisätä ja selvittää niin kutsuttujen kaksoistutkintojen laajempaa opiskelua, jotta koulutusverkko säilyy elinvoimaisena ja opiskelijat saavat samalla monipuolista osaamista.

Aikuiskoulutukseen tarvitaan rohkeita avauksia, jotka palkitsevat aktiivista itsensä kehittämistä. Uuden mallin tulisi olla kustannusneutraali, alueelliset erot ja työelämän rakennemuutokset tunnistava sekä sellainen, joka kannustaa koulutuksen järjestäjiä tosiasiallisesti työllistävien koulutusohjelmien luomiseen. Erityistä huomiota on kiinnitettävä rakennemuutoksen uhkaamilla aloilla työskentelevien mahdollisuuk-

siin kouluttautua uudelleen aloille, joilla on todellista työvoiman tarvetta.

Lukion suosio nousuun

- Riittävän tiivis lukioverkko säilytettävä itsenäisin ratkaisuin. Lukioiden olemassaolo ei voi rakentua Suomessa maahanmuuttajaopiskelijoiden varaan.
- Lukioiden välistä yhteistyötä ja verkko-opintojen hyödyntämistä lisättävä.
- Lukion tulee olla innostava ja sosiaalisesti arvokas kokemus.
- Kannustetaan työelämäkokemuksiin, korkeakoulukurkistuksiin ja kansainvälisiin vaihto-ohjelmiin.
- Käsityön ja teknisen työn diplomit lukioihin.
- Yritysten tarpeisiin vastaavat ylimääräiset lukion kurssit, joista voisi saada erillisen sertifikaatin (esim. matematiikka, fysiikka, robotiikka).
- Lukion suosio on ollut laskusuunnassa useita vuosia. Lukion uudistaminen on perusteltua, pitäen kuitenkin visusti huolta siitä, että lukiokoulutuksen ytimessä pysyy laaja-alainen yleissivistys.
- Lukioissa on panostettava oppimateriaalien ja oppikirjojen laatuun. Painettujen oppikirjojen ja perinteisen lukemisen on säilyttävä digitaalisten materiaalien rinnalla.

Opintojen keskeyttämistä on vähennettävä lisäämällä oikea-aikaisia tukitoimia. Opinto-ohjaukseen on panostettava entistä enemmän haasteellisina aikoina. Nämä toimet ovat tärkeitä myös opiskelijoiden hyvinvoinnin parantamiseksi.

Lukion tulee olla kaikille paitsi sivistävä, myös innostava ja sosiaalisesti arvokas kokemus. Tältä kannalta haluamme korostaa ryhmäytymisen ja yhteenkuuluvuuden merkitystä. Varsinkin suuremmissa lukioissa luokattomuuden riskinä voi olla, että ryhmäytymistä ei pääse tapahtumaan tarpeeksi. Erityisesti sosiaalisesti arempien henkilöiden tilanteeseen ja osallisuuteen oppimistilanteissa tulee kiinnittää huomiota.

Varsinkin ohjauksen tarpeen kasvaessa opetushenkilökunnan resursointiin, byrokratiakuormaan ja jaksavuuteen tulee kiinnittää huomiota ja vähentää opettajien hallinnollista työtä.

Ylioppilaskokeiden uusimismahdollisuuksien kehittäminen on ollut kannatettava, ja sillä on lukiolaisten hyvinvointia parantava ja stressiä vähentävä vaikutus. Suhtaudumme kuitenkin kriittisesti ylioppilastutkinnon arvosanojen rajattomaan parantamismahdollisuuteen, ainakin siitä näkökulmasta, että se ei välttämättä kannustaisi opiskelijaa valmistautumaan kunnolla kokeisiin.

Korkeakoulujen pääsykokeita ja jatko-opintojen sisäänottojärjestelmiä on edelleen hyvä kehittää, mutta opiskelijavalintaa ei pidä rakentaa liikaa pelkän ylioppilastutkinnon varaan.

- Matematiikka pakolliseksi ylioppilaskirjoituksiin sekä ammatilliseen päättökokeeseen.
- Kännykkärajoitusten selvittämistä tarvitaan myös toisella asteella.
- Tukea vammaisille ja neuroepätyypillisille opiskelijoille toisella asteella ja korkeakouluissa.

Ammatillista korkeakoulutusta työelämän tarpeisiin

- Alueellista vaikuttavuutta kehitettävä entisestään.
- Ammattikorkeakoulujen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnalle vauhtia.
- Mahdollisuus syventää opintoja työelämälähtöisesti, lisättävä muuntokoulutusta.
- Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen duaalimalli säilytettävä, mutta yhteistyötä lisättävä.

Ammattikorkeiden koulutus on tasokasta ja vaikuttavaa, ja ne ovat myös profiloituneet aloittain ja alueellisesti. Valmistuneet ovat työllistyneet hyvin. Ammattikorkeakouluja on jatkossakin kehitettävä tältä pohjalta, ja työllistymistä sekä alueellista vaikuttavuutta on korostettava rahoituksessa. Jatkossa ammattikorkeakoulujen toiminnassa on hyvä painottaa aikaisempaa enemmän myös käytännönläheistä soveltavaa tutkimusta ja innovaatioita.

Ammattikorkeakoulujen roolia tulee syventää myös alueellisissa rakennemuutosohjelmissa, muuntokoulutuksessa ja yleensäkin osaamisen uudistamisessa. Koulut voivat ottaa enemmän roolia yritysten henkilöstön ammattitaidon ylläpidossa ja kehittämisessä. Ammattikorkeakouluopintoja pitää pystyä tekemään sujuvasti myös työn ohessa.

Kaikesta AMK-opetuksen sisällöstä pitää pystyä päättämään jatkossakin kansallisesti, EU:n sijaan.

Yleisemmin EU:n niin kutsutun pehmeän sääntelyn (soft law) vaikutusta kansalliseen koulutuspolitiikkaan tulee tarkastella kriittisesti, ja sitä on vastustettava määrätietoisesti.

Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen duaalimalli on säilytettävä. Ammattikorkeakoululla ja yliopistolla on molemmilla oma arvokas tehtävänsä. Korkeakoulukonsernien kehittämisessä on turvattava ammattikorkeakoulujen itsenäinen asema, päätösvalta, erilaiset tutkintoprofiilit ja työelämälähtöinen tehtävä. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteistyötä voidaan tiivistää, mutta omistus- ja hallintojärjestelyt eivät saa heikentää ammattikorkeakoulujen alueellista vaikuttavuutta tai korkeakoulutuksen duaalimallia. Läheisen yhteyden vuoksi useat seuraavassa kappaleessa käsiteltävät asiat soveltuvat myös ammattikorkeakouluille.

Ryhtiä yliopistoon

- Yliopistoja tulee kehittää sivistysyliopistomallin perusteella.
- Perustutkimukselle on taattava riittävä ja vakaa rahoitus pitkäjänteisesti.
- Yliopistojen on jatkettava omien vahvuuksiensa ja alueellisten näkökohtien hyödyntämistä.
- Yliopistojen sisällä on vahvistettava mielipiteiden moninaisuutta ja tieteenfilosofian perusteita.
- Osaamisen kaupallistamisen ja akateemisen yrittäjyyden pullonkaulat on avattava.
- Huomio tieteen, teknologian ja innovaatioympäristön haasteisiin, teknillistä ja luonnontieteellistä osaamista vaalittava.
- Alumniverkostoja ja ulkopuolista rahoitusta tulee kehittää.

Yliopistoja tulee kehittää sivistysyliopistomallin perusteella. Sen mukaan yliopistojen keskeinen tehtävä on kasvattaa kriittiseen ja analyyttiseen ajatteluun. Suomalainen yliopistokoulutus on varsin tasokasta, mutta kehitettävää riittää ja kaiken kaikkiaan korkeakoulusektori tarvitsee piristysruisketta ja uutta dynamiikkaa.
Suomalaisen yliopistojärjestelmän suoma akateeminen vapaus on voimavara, jota tulee tehostaa kansainvälisten esimerkkien mukaan. Koulutusjärjestelmä tulee nähdä työkalupakkina, jota kukin käyttää omien taitojensa kehittämiseen, jotta ne mahdollisimman hyvin vastaavat henkilökohtaisia taipumuksia ja tulevaisuuden työelämän tarpeita. Tätä perinnettä tulee vaalia, mutta samaan aikaan opiskelijoilta on edellytettävä vastuuta ja kypsyyttä.

Yliopisto ei ole turvallinen tila

Valmistumisen lykkääntyminen tarkoittaa monesti toimeentulon ongelmia ja lykkäystä perheen perustamiseen. Siksi opintotukijärjestelmän pitää kannustaa kohtuuaikaiseen valmistumiseen. Säästöjä syntyy myös, kun opiskelijat valmistuvat omasta tahdostaan nopeammin ja siirtyvät ripeämmin työelämään. Kohtuulliset työnteot eivät saa vaikuttaa opintotukeen lainkaan, ja vasta merkittäviä ansioita tekevien kohdalla opintotuki on syytä leikata pois.

Nuorten ensikertalaisuusstatuksen menettämisen pelko ei saisi estää opiskelupaikan vastaanottamista, eikä alanvaihto sopivammalle opintopolulle saa olla liian vaikeaa. Opiskelijoiden mahdollisuuksia löytää oikea koulutusala on parannettava. Selvitämme ensikertalaisuusstatuksen joustavoittamista sekä korkeakoulujen siirtohakujen helpottamista ja yhtenäistämistä. Uudistuksissa on turvattava ensimmäistä opiskelupaikkaansa hakevien asema ja huomioitava opintosetelikokeilusta saatavat kokemukset.

Laadukkaalle tutkimukselle on tarjottava riittävä ja vakaa rahoitus pitkäjänteisesti, ja tieteen vapaus on turvattava. Vaikka korkeakoulujen autonomiasta pidetään kiinni, vahvuusalueiden koordinointia tarvitaan. Koulutuskentän selviä päällekkäisyyksiä tulee purkaa ja synergiaetuja käyttää tehokkaammin, ottaen huomioon alueelliset näkökohdat. Erityisesti Yhdysvalloissa nähtyä yliopistojen politisoitumista on vastustettava huolehtimalla mielipiteiden moninaisuudesta sekä tieteenfilosofian perusteiden opetuksesta. Tätä tulisi Suomessa ennaltaehkäistä ja kannustaa korkeakouluja edistämään avointa kansalaiskeskustelua.

Tutkintojen ja opinnäytteiden laatu ei saa laskea. Tekoälyn käytön yleistyessä on puututtava tiukasti sen vilpilliseen käyttöön ja varmistettava korkeakouluopiskelijoiden oman ajattelun kehittäminen, esimerkiksi lisäämällä suullista tenttimistä. Suomen kielen pitää säilyä tieteen ja tutkimuksen kielenä. Ylioppilaskuntien pakkojäsenyys on poistettava.

Kandidaatin tutkintoa tulisi kehittää nykyistä

selkeämmin työmarkkinakelpoiseksi kokonaisuudeksi, jotta alempi korkeakoulututkinto voisi toimia aidosti työelämään johtavana tutkintona eikä pelkästään välivaiheena maisteriopintoihin. Monissa Euroopan maissa asia on toisin, ja jo kandidaatintutkinto avaa ovia työelämään. Myös Suomessa tulisi selvittää mahdollisuutta alentaa lakisääteisiä kelpoisuusvaatimuksia niiden töiden osalta, jotka eivät tosiasiallisesti edellytä ylempää korkeakoulututkintoa.

Yliopistoista ideoiden taistelukenttiä

Toisesta samantasoisesta korkeakoulututkinnosta tulisi jatkossa periä kohtuullinen lukukausimaksu. Ensimmäinen tutkinto säilyy edelleen maksuttomana.

Yliopistolakia olisi uudistettava rekrytointikäytäntöjen läpinäkyvyyden takaamiseksi. Töihin kuuluu päästä ansioiden, ei trendien perusteella. Nurkkakuntaisuutta tulee kitkeä. Suomalainen julkinen keskustelu ja poliittinen päätöksenteko kaipaavat tuekseen laajempaa näkökulmien ja asiantuntijoiden kirjoa sekä vahvempaa tieteellistä analyysiä ja vuorovaikutusta.

Yliopistoja ei tule kehittää ensisijaisesti elinkeinoelämän ehdoilla, vaikka niiden on kohdattava myös talouselämän tarpeet selvästi paremmin. Positiivisista kehitysaskeleista huolimatta akateeminen yrittäjyys on Suomessa yhä liian ohutta. Myös henkilöstön parempi kierto akateemisen ja yritysmaailman välillä edistäisi opetuksen ja tutkimuksen käytännönläheisyyttä ja vaikuttavuutta sekä elinkeinoelämän asiantuntemusta.

Korkeakoulujen ja yritysten yhteistyöhön ja osaamisen kaupallistamiseen on panostettava. Teknologia ja kansainvälisen politiikan murrokset asettavat koko Euroopalle suuria haasteita, joihin meidän on löydettävä yhdessä vastauksia. Kansainvälisiltä huippuyliopistoilta on otettava mallia toimivista käytännöistä. Vastakkainasettelusta perustieteiden ja soveltavien tieteiden välillä olisi korkea aika päästä eroon ja tarkastella koulutus-, tutkimus- ja innovaatiosysteemiä kokonaisuutena.

- Yritys–yliopistoyhteistyössä turvattava tiedeyhteisön tulosten julkisuusperiaate ja erotettava kaupallisen tutkimuksen pelisäännöt.

Vahva teknillinen ja luonnontieteellinen osaamispohja on kriittisen tärkeä elinkeinoelämän uudistumiselle, erityisesti tieteen ja teknologian murroskohdissa sekä nykyisessä nopeasti kehittyvässä ja monimutkaistuvassa kansainvälisessä kilpailuasetelmassa. Suomen on panostettava omiin vahvuuksiinsa esimerkiksi kvanttiteknologiassa ja -laskennassa.
Korkeakoulujen rahoituspohjan laajentaminen on tarpeen. Korkeakouluja tulee kannustaa ulkopuolisten rahoituskanavien käyttämiseen sekä pitkäjänteiseen alumniverkostojen rakentamiseen. Nämä toimivat myös mentorointiverkostoina ja kontakteina työelämään. Ainakin osalle korkeakouluista valtionrahoitusta olisi myönnettävä suoran budjettirahoituksen sijaan myös pitkäjänteisempänä pääomituksena, jonka tuottoa korkeakoulut käyttävät toimintansa rahoittamiseen.

Vapaa sivistystyö elää kansalaisten aktiivisuudesta

- Elinvoimainen kansalaisyhteiskunta lähtee kansalaisista käsin. Ei siis niin, että valtiojohtoisesti pumpataan rahaa kaikenlaiseen toimintaan vain siksi, että siihen on aiemmin ollut varaa.
- Vapaata sivistystyötä tekevien oppilaitosten roolia voidaan kehittää samalla, kun aikuiskoulutusta uudistetaan kokonaisuutena elinikäisen oppimisen lähtökohdista.

Kansanopistojen, kansalais- ja työväenopistojen, kesäyliopistojen sekä vastaavien toiminta kohtaa vuosittain miljoona kansalaista. Niillä on historiassa ollut suuri merkitys suomalaisten osaamistason nousussa. Taloudellisten haasteiden keskellä vapaan sivistyksen kenttää on myös pakko tarkastella uudelleen. Sen tulee lähtökohtaisesti perustua kansalaisten omaehtoiseen toimintaan.

Vapaata sivistystyötä tekeviä oppilaitoksia olisi hyödyllistä käyttää entistä enemmän monimuotoista

erikois- ja täydennyskoulutusta järjestävinä koulutuspaikkoina. Yleensäkin vapaan sivistystyön roolia voidaan kasvattaa ja sovitella paremmin yhteen osaksi laajempaa koulutuskenttää, kun aikuiskoulutusta tullaan uudistamaan kokonaisuutena.

Erilaisiin vapaaehtoisiin järjestöihin, harrastustoimiin ja yleensäkin kansalaisyhteiskuntaan osallistumiseen tulee kannustaa. Kirjastot ja kansalaisopistot toimivat helposti saavutettavan harrastus- ja sivistystoiminnan monipuolisina keskuksina.

Aikuiskoulutus uudistettava

Työelämän murroksen ja teknologisen kehityksen myötä osaamistarpeet muuttuvat jatkuvasti ja tekoälyn kehityksen myötä tulevaisuuden työelämän ennakointi on yhä haastavampaa. Yhteiskunnan on pystyttävä tukemaan oppimista entistä paremmin koko työuran ajan. Lähtökohdaksi tulee ottaa elinikäinen oppiminen, ja siksi tarvitaan uusi aikuiskoulutuksen malli.

Olemme keskellä muutosta, joka vaatii paljon sekä yhteiskunnalta että yksilöltä. Haasteisiin pitää tarttua, mutta kaikkiin kysymyksiin siitä, miten se tehdään, ei kenelläkään ole vielä vastauksia. Selvää kuitenkin on, että tarvitaan kokonaisuudistus, joka koskee kaikkia koulutuksen asteita ja joka yhdistyy vahvasti elinkeino- ja työllisyyspoliittisiin näkökulmiin.

Perussuomalaisesta näkökulmasta tarvittaisiin järjestelmä, jossa eri tahojen vastuut, kannusteet ja tulokset sidottaisiin paremmin yhteen. Työelämän muutoksiin on varauduttava kehittämällä osaamista ennakoivasti. Vastuu tästä kuuluu niin työnantajille, työntekijöille kuin valtiollekin. Kannatamme kohdennettua uudelleenkouluttautumisen tukimallia pitkään työelämässä olleille, joiden ammatti tai työpaikka on rakennemuutoksen uhkaama. Tuki on suunnattava aloille, joilla on todellista työvoiman tarvetta ja hyvät työllistymisnäkymät. Mallia on kehitettävä yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa.

Suuri haaste elinikäisen oppimisen kehittämisessä on se, että heikoimmalla koulutuspohjalla olevat henkilöt ovat usein vähemmän aktiivisia kehittämään omaa osaamistaan, vaikka tarve olisi suuri. Tähän täytyy kiinnittää erityistä huomiota, jotta voisimme välttää koulutuksen ja työelämän tarpeetonta eriarvoistumista.

Aikuiskoulutuksen pirstoutunutta koulutussektoria on yhtenäistettävä, niin että se mahdollistaa osaamisen kehittämisen erilaisissa tilanteissa. Näemme myös, että työttömyysetuudella olisi voitava nykyistä joustavammin opiskella ja kehittää omaa osaamistaan. Aktiivisuudesta ja osaamisen kehittämisestä ei pidä rangaista. Tähän tarvitaan kannustinta.

Koulutuksen tarjontaan ja tavoitteisiin järkeä

Valtion on yleisesti vahvistettava koulutuspoliittista ohjaustaan ja huolehdittava paremmin siitä, että oppilaitosten koulutustarjonta, aloituspaikat ja alueellinen sijoittuminen vastaavat nykyistä paremmin ennakoituja työelämän, elinkeinoelämän ja yhteiskunnan osaamistarpeita.

Huomiota on kiinnitettävä laajemmin koulutussuunnitteluun, joka on vääristynyt monien alojen sisäänottojen suhteen. On aloja, joilla sisäänotot ovat yhteiskunnan tarpeita ajatellen liian pieniä. Toisaalta taas monille trendialoille on hakeutunut liian paljon ihmisiä työelämän tarpeisiin nähden, ja samalla myös laatukriteerit ovat kokeneet inflaation.

Nykykäytännöt aiheuttavat monenlaisia vinoutumia. Esimerkiksi maahanmuuttajia ohjataan stereotypioiden perusteella tietyille aloille, kuten lähihoitajakoulutukseen. Tämä johtaa siihen, että kouluissa opiskelee tosiasiassa alalle sopimattomia ihmisiä.

Kasvava ongelma on osaamisvaihtotaseen heikentyminen. Suomesta poistuu osaajia liian korkean verotuksen vuoksi ja vastuuttoman maahanmuuttopolitiikan riskinä on, että tilalle tulee matalasti koulutettua ja heikosti yhteiskuntaamme sopeutuvaa väkeä, jonka elinkaarikustannukset syövät miljoonia kansantaloudestamme. Tämä politiikka on tullut tiensä päähän. Digitalisaatio, kehittynyt automatisaatio ja kasvavassa määrin tekoäly tulevat vähentämään monia työpaikkoja ja vaatimaan uudenlaisia koulutuspoliittisia ratkaisuja.

Perussuomalaisten mielestä koulutustarjontaa on uudistettava vastaamaan yhteiskunnan todellisia tarpeita. Tempoilua on vältettävä ja koulutusuudistukset on ajateltava pitkäjänteisesti suomalaisen yhteiskunnan näkökohdista käsin.

Opintoetuudet ahkeruuteen kannustavaksi

- Opintotukea maksettava aikaisempaa enemmän suoritettujen opintopisteiden kuin opiskeluajan perusteella.
- Kohtuullinen työnteko ei saa vaikuttaa lainkaan opintotukeen. Päinvastoin työntekoon opintojen ohella tulee kannustaa.
- Opiskelun ja perheellistymisen yhdistämistä on helpotettava. Selvitetään opiskelijoille soveltuvia perhe-etuuksia ja kannustimia, kuten lapsista saatavia opintolainahyvityksiä, jotka tukisivat lasten hankkimisen edellytyksiä myös opiskeluaikana.
- Aikuiskoulutuksen tukijärjestelmiä on uudelleenarvioitava kokonaisvaltaisesti.

PERUSSUOMALAISET